

Vår ref.
10/1675-10-MBA

Deres ref.

Dato:
03.02.2011

Inngangspartiet til butikk i verneverdig bygg i Tromsø er ikke universelt utformet.

Inngangspartiet består av et trappetrinn, og en smal dør uten automatisk døråpner. Det er mulig for rullestolbrukere å komme inn i bygget via et portrom, men dette er ikke tilstrekkelig til å oppfylle plikten til universell utforming. Det er hovedinngangen som skal være universelt utformet.

Butikken ga opplysninger om at butikken ville utvikle en ny universelt utformet hovedinngang i sammenheng med bygging av et nytt torg på baksiden av butikken. Ombudet undersøkte med Tromsø kommune, og fikk opplysninger om at planene for torget ikke er endelig fastsatt enda. Ombudet mente derfor at det var viktig at dagens inngangsparti gjøres universelt utformet.

Butikken påberopte at det vil være *uforholdsmessig byrdefullt* å utbedre inngangspartiet av flere grunner. Det vil kreve mye og kostbart arbeid, butikken holder til i vernet bebyggelse, og det vil være farlig å legge en rampe rett ut på fortauet.

Ombudet fant at butikken ikke hadde sannsynliggjort at arbeid ville bli for kostbart. Det var ikke lagt frem kostnadsoverslag for arbeid. Ombudet fant også at slikt arbeid som det her var tale om er noe en forretningsdrivende av en viss størrelse bør har råd til.

Når det gjaldt hensynet til byggets verneverdi uttalte ombudet at dette er viktig, men fant ikke grunn til å legge avgjørende vekt på det i denne saken da tilgjengelighet ikke krever omfattende inngrep på byggets fasade her. Tromsø kommune ga også ombudet opplysninger om at kommunen har fokus på universell utforming, og ønsker å bidra til å utvikle dette arbeidet.

Ombudet la heller ikke avgjørende vekt på hensynet til sikkerhet. Ombudet uttalte at det finnes andre måter å utbedre inngangspartiet på enn å legge en rampe rett ut på fortauet.

Saksnummer: 10/1675

Lov: DTL § 9.

Dato: 3. februar 2011.

UTTALELSE I KLAGESAK - SPØRSMÅL OM UNIVERSELL UTFORMING AV VIRKSOMHET I TROMSØ

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage fra Norges Handikapforbund (NHF) Tromsø av 13. september 2010.

NHF mener Gullsmed Kristiansen ikke oppfyller kravet til universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 fordi inngangspartiet ikke er universelt utformet.

Ombudet har vurdert saken, og konkluderer med at Gullsmed Kristiansen bryter plikten til å sikre universell utforming av virksomhetens lokaler i Kirkegata. jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda innen tre uker fra det tidspunkt Gullsmed Kristiansen mottar ombudets brev, se vedlagte orientering.

OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

Gullsmed Kristiansen er lokalisert i Kirkegata 14 i Strandgatekvartalet i Tromsø i et bygg oppført i 1870 i sveitserstil. Det er også Tromsøs eldste og mest kjente spesial butikk for gull og sølvvarer.

Utredningene av bevaringsverdiene i Tromsø sentrum startet med generalplanarbeidet i 1975, men ble ikke endelig vedtatt før ved kommunedelplanen (Sentrumsplanen) for Tromsø sentrum i 2008. Arbeidet med private reguleringsplaner i to kvartaler, Strandgatekvartalet og Meierikvartalet i byen, ble tatt ut av kommunens Sentrumsplan. Men innstillingen om de bevaringsverdige bygningene i kvartalene ble beholdt - og ført videre i reguleringene.

Erling Steenstrup, rådgiver ved Kulturminner og Bygningsvern i Tromsø kommune, har i e-post til ombudet redegjort for at

"Strandgatekvartalet, hvor Kirkegata 14 er lokalisert, er et av byens eldste, med en form som både beskriver forbindelsen til Sundet, der Strandgata følger

den opprinnelige strandlinjen. Iverksettelsen av amtmann Sommerfeldts plan fra 1788 vises i gateløpene til Storgata og Kirkegata. Beliggenheten ved to av byens viktigste uterom, Storgata og Kirkeparken, gjør husrekken ved Kirkegata svært viktig. Gategrunnen i Kirkegata, helt inn til vegglivet, er også en del av det automatisk fredete området der middelalderkirken og kirkegården lå”

NHF mener Gullsmed Kristiansen bryter plikten til universell utforming fordi det ved inngangspartiet til butikken er et trappetrinn på 13,5 cm og en metall dørstokk på 5 cm. Dette gjør lokalet utilgjengelig for rullestolbrukere.

Gullsmed Kristiansen anfører at Strandgatekvartalet som Gullsmed Kristiansen er en del av er planlagt utviklet. Utviklingsplanene omhandler kvartalets bakgård til et torg med butikker. Det skal være atkomst til dette torget fra både Storgata og Strandgata. Den bakre del av butikklokalet til Gullsmed Kristiansen vil vende ut mot dette torget. Det vil utarbeides ny og universelt utformet inngang/hovedløsning til butikken i sammenheng med utviklingen av torget. Prosjektet ble godkjent av Tromsø Byutvikling den 17. august 2010, og kommunen er nå i sluttbehandlingen av plan for omregulering av kvartalet. Utbygging av kvartalet vil eliminere dagens atkomstproblematikk hevder de.

Virksomheten anfører videre at det i dag er adkomst for rullestol gjennom portrom. Virksomheten erkjenner at atkomsten ikke er en del av hovedløsningen, men at den må regnes som tilstrekkelig sett i relasjon til den fremtidige endring grunnet planlagt utvikling av kvartalet, og de vesentlige endringer en atkomst gjennom hovedløsning vil måtte medføre.

Virksomheten hevder det uansett vil være uforholdsmessig byrdefullt for virksomheten å utbedre inngangspartiet av hensyn til byggets verneverdige preg. Virksomheten har innhentet informasjon fra Erling Steenstrup, i Tromsø kommune for å underbygge dette. Virksomheten har lagt frem e-post korrespondanse med Steenstrup hvor han skriver at

”Hele husrekka mot Kirkeparken, unntatt hjørnegården (Knudsengården) foreslås regulert til bevaringsverdige enkeltbygninger”.

Fra Tromsø kommunes Sentrumsplan punkt 13 anføres særlig:

”Utvendige reparasjoner og vedlikehold skal utføres tilsvarende bygningens originale eller annen dokumenterbar utførelse. Ved istandsetting av bygninger med bevaringsverdige fasader skal originale bygningsdeler beholdes og

repareres. Dette gjelder spesielt dører og belistning. Istandsetting skal skje i samråd med antikvariske myndigheter”

Gullsmed Kristiansen hevder tungtveiende vernehensyn vil begrense og vanskeliggjøre en endring av byggets inngangsparti. Virksomheten mener også at en utvidelse av inngangspartiet og utskifting av døren vil både ødelegge byggets inntrykk og fasade og være i mulig strid med Sentrumsplanen. Det anføres også at tilrettelegging av inngangspartiet vil ha begrenset effekt fordi mange rullestoler uansett ikke vil komme inn døren da denne har en bredde på bare 830 mm. Det vil uansett utgjøre en uforholdsmessig kostnad for Gullsmed Kristiansen å gjøre dette. En endring kan derfor ikke gjøres med relativt enkle midler.

Virksomheten påberoper seg også sikkerhetsmessige hensyn, og viser til at det ikke kan monteres rampe foran inngangspartiet. Fortauet utenfor butikken er 2,7 meter bredt fra husvegg til fortauskant. En rampe vil ta en vesentlig del av denne bredden og derfor vanskeliggjøre adkomst på fortauet forbi inngangspartiet. Virksomheten viser til at de har vært i dialog med kommunen om forholdet, og fått opplyst at det ikke er tillatt å montere faste installasjoner på fortauet uten etter søknad til kommunen. Det ble videre kommunisert at det nok ville bli vanskelig å få tillatelse til slik installasjon i den aktuelle gaten.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomheters plikt til å sikre universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9. Offentlige og private virksomheter som brukes av allmennheten har en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon. Gjennom fysisk tilrettelegging skal flest mulig få tilgang til virksomhetens lokaler. Det er i utgangspunktet i strid med bestemmelsen at det lages egne innganger, områder eller lignende for bestemte grupper.

Plikten til universell utforming faller bort dersom virksomheten sannsynliggjør at gjennomføringen av tiltakene er en uforholdsmessig byrde for virksomheten, se § 9 tredje ledd. Ved den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen vil den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen måtte veies mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen medfører. Lovgiver har bestemt at det særlig skal legges vekt på:

1. tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer (nytte vs kostnad)
2. om virksomhetens funksjon er av offentlig art
3. de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen
4. virksomhetens ressurser
5. sikkerhetsmessige hensyn
6. vernehensyn

Selv om det er en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming, kan ikke virksomheten unnlate å gjøre noe. Virksomheten må uansett sikre best mulig tilgjengelighet til virksomheten innefor de rammer som ikke er uforholdsmessig.

Ombudets vurdering

Gullsmed Kristiansen er en virksomhet som har plikt til å sikre at virksomhetens hovedløsninger er universelt utformet etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9. Virksomheten skal derfor tilrettelegge de deler av virksomhetens lokaler som benyttes av allmennheten (kunder) på en slik måte at flest mulig kunder, uavhengig av individuelle forutsetninger, vil ha tilgang til virksomhetens lokaler. Plikten omfatter helt klart utbedring og tilrettelegging av butikkens hovedinngangsparti.

Er inngangspartiet til Gullsmed Kristiansen universelt utformet?

Det første ombudet må ta stilling til er om inngangspartiet til Gullsmed Kristiansen tilfredsstiller kravet til universell utforming.

Hvordan de fysiske forhold ved den aktuelle virksomhet skal utformes for å sikre tilgjengelighet for flest mulig, må vurderes konkret. En veiledning om hvilke løsninger som vil avhjelpe behovet for flest mulig er gitt i offentlige standarder. Standard Norge har utarbeidet retningslinjer for universell utforming av nye bygg. Disse retningslinjene er veiledende for hva som anses for universell utforming etter DTL § 9. Det følger av NS 11001: 1:2009 punkt 7.4 at

"... det skal ikke være nivåforskjeller mellom gulv ute og gulv inne ved inngangspartiet. Hvis døren har terskel, skal den ikke bygge mer enn 25 mm over gulvnivå..."

Ved inngangspartiet til butikken er det et trappetrinn og en dørstokk som gjør det vanskelig for rullestolbrukere og andre med nedsatt bevegelsesevne å komme inn i butikken. Ombudet har ikke målt den eksakte høyden på terskelen, men ut fra fotografiene som NHF har oversendt er ombudet

overbevist om at trappen og dørstokken er mer enn 25 mm. Slik ombudet vurderer det, gjør terskelen og dørstokken ved hovedinngangen det vanskelig for rullestolbrukere å komme inn i butikken. Inngangsdøren er også svært smal, og det er ikke noe snuareal foran døren for å manøvrere en rullestol. Ombudet understreker at det her ikke vil være tilstrekkelig til å oppfylle kravet om universell utforming bare ved å fjerne trappen foran døren. For at inngangspartiet skal bli universelt utformet må det utvides, og utbedringen bør skje i tråd med veiledningene fra Norsk Standard i NS: 11001: 1:2009.

Gullsmed Kristiansen har anført at rullestolbrukere har atkomst til butikken gjennom portrom. Selv om dette ikke er en del av hovedløsningen understreker virksomheten at rullestolbrukere faktisk har adgang til butikken i dag.

Ombudet har i flere uttalelser slått fast at det ikke er tilstrekkelig at virksomheter utvikler særløsninger som sikrer tilgjengelighet. Det er hovedløsningen som skal være universelt utformet. Ombudet står fast ved dette prinsippet. Lovens krav er at det er hovedløsningen som skal tilrettelegges. Det betyr at midlertidige/særløsninger som brukes ved behov er i strid med loven. Det ligger i prinsippet om universell utforming at løsningene som tilbys skal være faste fysisk innretninger som ikke krever bistand fra andre for å brukes. Løsningene skal også være inkluderende. Dette følger av lovens formål og forarbeider, jf. Ot.prp. n4 44 (2007-2008) s. 128 punkt 10.2.2.4. I dette konkrete tilfellet er det utviklet en særløsning (portrom som rullestolbrukere kan benytte) for en bestemt kundegruppe. At et portrom sikrer tilgjengelighet til butikken for rullestolbrukere er ikke tilstrekkelig til å oppfylle plikten til universell utforming.

Gullsmed Kristiansen har også anført at kvartalet hvor butikken er lokalisert skal bygges ut. Virksomheten hevder at prosjektet er godkjent av Tromsø Byutvikling den 17. august 2010, og kommunen er nå i sluttbehandling av planen for omregulering av kvartalet. Når planen er gjennomført vil den bakre del av Gullsmed Kristiansen vende ut mot torget både fra Storgata og Strandgata, og det vil utarbeides ny og universelt utformet hovedløsning til butikken.

Ombudet er tilfreds med at Gullsmed Kristiansen vil ha fokus på universell utforming i private utbyggingsplaner fremover. Det er imidlertid uklart for ombudet når utbyggingen av Strandgatekvartalet vil være ferdigstilt, og når Gullsmed Kristiansen da vil få en universelt utformet hovedinngang som vender mot dette planlagte torget.

Tromsø kommune har gitt ombudet informasjon om fremgangen av planene for utbedring av Strangatakvartalet hvor Kirkegata 14 (Gullsmed Kristiansen) er

lokalisert. Kommunen viser til at det har vært en konflikt mellom Kulturminneforvaltningen (Kulturetaten i Troms fylkeskommune/Riksantikvaren) og utbyggerne om hva som kan tillates bygd INNTIL de verneverdige bygningene. Meglingen hos fylkesmannen førte ikke fram, og saken er nå under behandling i Miljødepartementet. Planene om utbedring av torget er derfor ikke ferdigbehandlet. Det er således uklart når kvartalets bakgård kan bygges om til torg, og når ny universelt utformet hovedinngang til Gullsmed Kristiansen vil være klar. Kommunen har opplyst at det kan ta inntil et år før disse planene er i boks.

Ombudet finner derfor at inngangspartiet til Gullsmed Kristiansen ikke er universelt utformet.

Vil krav om universell utforming være uforholdsmessig?

Ombudet må vurdere om det vil være en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming av hovedinngangen til Gullsmed Kristiansen. Det er Gullsmed Kristiansen som har bevisbyrden for at det vil være en uforholdsmessig byrde å gjøre hovedinngangen universelt utformet.

I vurderingen av om det er uforholdsmessig byrdefullt å kreve tilrettelegging skal det legges vekt på blant annet tilretteleggingens effekt, om virksomheten er av offentlig art, kostnadene ved tilrettelegging, virksomhetens ressurser, sikkerhetsmessige hensyn og vernehensyn.

Gullsmed Kristiansen hevder at det er planer om å bygge ut kvartalet hvor butikken er lokalisert. Butikken mener det er uforholdsmessig byrdefullt å bruke store summer på utbedring av dagens inngangsparti, når et nytt er under planlegging. Butikken har opplyst at når det nye torget utvikles skal den bakre del av butikken få en universelt utformet hovedinngang. Selv om prosjektet ikke er endelig vedtatt, må kostnader til utbedring av Gullsmed Kristiansens inngangsparti vurderes i forhold til den avgrensede tid utbetringane vil komme til nytte for kundene.

Det er klart at det vil medføre noen økte kostnader for virksomheten å utbedre inngangspartiet. Lovgiver har presisert at et formål om økonomisk vinning/sparing av kostnader er et saklig formål. Gullsmed Kristiansen har imidlertid ikke lagt frem kostnadsoverslag for ombudet som viser at en utbedring av hovedinngangen vil kreve enorme utbedringer og komme opp i skyhøye summer som virksomheten ikke har mulighet til å dekke. Ombudet mener uansett at en forretningsdrivende virksomhet må være innstilt på at utbedringer på fasade etc kan komme.

Tromsø kommune ved Byutviklingen har også opplyst ombudet om at planene om utbedring av torget er en del av et større prosjekt som ikke er ferdigbehandlet, og at saken nå er sendt til Miljødepartementet. Kommunen har opplyst at saken er sendt til departementet fordi den er fastlåst, og at det kan ta inntil et år før det endelige prosjektet er klart. Det er derfor uklart når kvartalets bakgård faktisk skal bygges om til torg, og ny hovedinngang vil flyttes til bakre del av butikklokalet vendt ut mot torget. Det vil derfor fortsatt være en lengre periode hvor rullestolbrukere må benytte hovedinngangen som i dag ikke er universelt utformet.

En utbedring av dagens hovedinngang vil også ha stor effekt ved at rullestolbrukere vil kunne bruke denne inngangen på lik linje med andre kunder. Ombudet minner om at universell utforming dreier seg om mer enn bare å skaffe faktisk tilgang. Tilgangen skal også i følge lovens forarbeider i størst mulig grad sidestille mennesker. Ombudet understreker viktigheten av at alle har mulighet til å komme inn i butikklokalene uten hjelp fra andre, uavhengig av funksjonsevne.

I uforholdsmessighetsvurderingen skal det også legges vekt på hensynet til vern. Virksomheten har så langt ikke fått noen konkret vurdering av forslag til utbedring av byens vernemyndigheter. Virksomheten mener det vil ødelegge byggets fasade å gjøre inngangspartiet universelt utformet ved å bygge det ut og skifte døren. Dette vil også være i mulig strid med Tromsøs Sentrumsplan mener de. Gullsmeden har lagt frem e-postkorrespondanse med Erling Steenstrup, i Tromsø kommune for å underbygge dette. I e-posten viser Steenstrup til at fylkeskulturetaten og Riksantikvaren regner kvartalet som et av de mest bevaringsverdige i Tromsø. Virksomheten viser også til Tromsø kommunes Sentrumsplan punkt 13:

"... Utvendige reparasjoner og vedlikehold skal utføres tilsvarende bygningens originale eller annen dokumenterbar utførelse. Ved istandsetting av bygninger med bevaringsverdige fasader skal originale bygningsdeler beholdes og repareres. Dette gjelder spesielt dører og belistning. Istandsetting skal skje i samråd med antikvariske myndigheter..."

Det er ikke avgjørende i ombudets vurdering om utbedring av inngangspartiet vil være i mulig strid med Sentrumsplanen. Denne planen ble vedtatt før diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og plikt til universell utforming trådte i kraft. Tromsø kommune har også uttalt at spørsmålet om universell utforming i verneverdige bygninger nå blir tatt på stort alvor av Kulturminneforvaltningen i kommunen, og at kommunen har et mye større fokus på universell utforming nå enn da planen ble vedtatt.

Ombudet ser at det er viktig å ivareta estetiske hensyn i en eldre gate med vernede bygg. Hensynet til tilgjengelighet vil kunne komme i strid med hensynet til vern. I noen tilfeller vil universell utforming kreve så inngripende og store utbedringer på et gammelt bygg at det vil forringe et byggs verneverdige preg.

Her kreves det imidlertid ikke omveltende endringer på fasaden, bare visse endringer/utbygging av inngangsparti og dør som vil gjøre det mulig for rullestolbrukere å benytte inngangen. Det er ikke tale om å endre bygget vesentlig i volum eller å rive hele fasaden. Ombudet er heller ikke enig med Gullsmeden i at det vil være i strid med Sentrumsplanen i Tromsø at hovedinngangen utbedres. Slik ombudet ser det vil utbedring av inngangspartiet være "utvendige reparasjoner som kan utføres samtidig som "originale bygningsdeler som dører, vinduer og belistning beholdes og repareres", jf Sentrumsplanen punkt 13. Ombudet mener også det vil være mulig å gjøre inngangsdøren større i "samsvar med dørens originale farge og omkringliggende fargesetting", jf Sentrumsplanen punkt 13.

Når det ikke er omfattende arbeid som kreves for å gjøre et verneverdig bygg tilgjengelig, mener ombudet at hensynet til universell utforming alltid må gå foran hensynet til vern. Ombudet understreker også viktigheten av at Gullsmed Kristiansen prøver andre ikke diskriminerende alternativer for å oppnå sine formål. Slik ombudet ser det kan hensynet til vern her ivaretas selv om hovedinngangen gjøres tilgjengelig for rullestolbrukere. Tromsø kommune har også opplyst at også på fredete bygninger, som har det sterkeste vernet, vurderer kommunen hvordan kravene til universell utforming kan oppfylles. Riksantikvaren er også i ferd med å utarbeide veiledere på dette feltet. Det legges stor vekt på riktig materialbruk og tilpassing til bygningens stil og historie. Ombudet mener derfor Gullsmeden bør gå i dialog med vernemyndighetene i byen om hvilken løsning for universell utforming av hovedinngangen som vil være mulig her

Gullsmed Kristiansen har også påberopt at det vil være uforholdsmessig å utbedre inngangspartiet av hensynet til sikkerhet. Det vises til at en rampe vil ta en vesentlig del av fortauet foran butikken, og gjøre atkomst på fortauet vanskelig. Ombudet finner ikke grunn til å vektlegge denne anførselen, da inngangspartiet kan utbedres på andre måter enn at en rampe legges rett ut på fortauet slik at den vil sperre for passasje. Det er ikke opp til ombudet å ta stilling til hvilke løsninger Gullsmeden bør velge for å sikre tilgjengelighet. Det finnes imidlertid andre mulige løsninger her fremfor å legge en rampe rett ut på fortauet. Trappen og dørstokken kan tas bort, og gulvet inni butikken kan senkes. Inngangspartiet kan også utbedres ved andre løsninger enn en rampe.

Det har heller ikke avgjørende betydning at det allerede finnes en alternativ inngang (portrom) til butikken som rullestolbrukere kan benytte. Formålet med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven er å bidra til nedbygging av samfunnsskapt funksjonshemmende barrierer og hindre at nye skapes, jf. lovens § 1 andre ledd. Effekten av tilrettelegging av hovedinngangen vil bli at rullestolbrukere vil få den samme muligheten til å handle i butikken som andre, og ikke må benytte alternative innganger som fremstår som særløsninger. Dette er noe ombudet mener er svært viktig.

Samlet sett finner ombudet at det ikke vil være en uforholdsmessig byrde for butikken å gjøre hovedinngangen universelt utformet. Ombudet finner at butikken har en plikt etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 til å iversette tiltak for å sikre at hovedinngangen blir universelt utformet.

Konklusjon

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at Gullsmed Kristiansen bryter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven ved ikke å gjøre hovedinngangen til butikken universelt utformet.

Ombudets forslag til tiltak:

Det er ikke opp til ombudet å ta konkret stilling til hvilke arbeider som må gjøres med inngangspartiet. Ombudet oppfordrer likevel Gullsmed Kristiansen til å utbedre hovedinngangen. Vi viser til Norsk Standards veiledninger i NS 11001-1:2009. Antikvariske myndigheter i byen bør delta i prosessen. Vi oppfordrer Gullsmeden til å kontakte Tromsø kommune, Byutvikling for samarbeid om dette. Erling Steenstrup i Tromsø kommune har opplyst at Tromsø kommune kan delta i prosessen med å finne ut av hva som kan gjøres med bygningen før det eventuelt utarbeides en søknad om utbedring. Da vil også all tilgjengelig informasjon om bygningens historie bli lagt fram.

Ombudet gjør også Gullsmed Kristiansen oppmerksom på at Vero Moda i Storgata i Tromsø, som også var klaget inn for ombudet, nå har konkrete planer om å heve fortauet på vårparten, slik at det vil være en kant på 2 cm fra fortauet og inn i butikken. Vero Moda har lagt frem tegning for ombudet på hvordan dette skal gjøres. Dette er i samsvar med veiledningene til universell utforming i NS 11001:1: 2009 punkt 7.4. To ulike tilbydere har vært på befaring, og utarbeidet forslag til løsning.

Ombudet ber om tilbakemelding fra Gullsmed Kristiansen om hvordan virksomheten stiller seg til ombudets uttalelse innen **30. mars 2011**. Dersom

virksomheten velger å klage på ombudets uttalelse ber vi virksomheten holde seg innenfor klagefristen som er tre uker fra dere mottar dette brevet.

Dersom Gullsmed Kristiansen ikke retter seg etter ombudets uttalelse vil ombudet vurdere å bringe saken inn til vurdering hos Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Nemnda kan treffe vedtak om at det foreligger brudd på plikten til universell utforming, jf. diskrimineringsombudsloven § 7. Nemnda har også kompetanse til å pålegge stansing, retting eller andre tiltak.

Dersom Gullsmed Kristiansen ikke følger et pålegg fra Likestillings- og diskrimineringsnemnda, har nemnda myndighet til å ilegge en løpende tvangsmulkt frem til forholdet er brakt i orden.

03.02.2011

Sunniva Ørstavik
likestillings- og diskrimineringsombud

